Anonimizált változat

C-776/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. október 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal de grande instance de Paris (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. október 1.

Felperesek:

VB

WA

Alperes:

BNP Paribas Personal Finance SA

TRIBUNAL

DE GRANDE

INSTANCE

DE PARIS

[omissis] **KÖZBENSŐ ÍTÉLET**

Elfogadás időpontja: 2019. október 1., kedd

[omissis]

FELPERESEK

MUNKADOKUMENTUM

VB

[omissis] Párizs

WA

[omissis] Párizs

[omissis]

ALPERES

S.A. BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE

[omissis] Párizs

[omissis] **[eredeti 2. o.]** [omissis]

KÖZBENSŐ ÍTÉLET

[omissis]

A 2009. június 19-én kibocsátott azon ajánlat szerint, amelynek vonatkozásában nem vitatott, hogy azt elfogadták, a VB és WA egy „Helvet Immo” című, eredetileg 25 évre szóló, 425 525,61 svájci frank összegű ingatlanhitel-szerződést kötött a BNP Paribas Personal Finance társasággal egy bérbeadásra szánt lakás megvásárlásának finanszírozása céljából.

A [omissis] szerződés kimondta, hogy a hitelt a hitelező a nemzetközi devizapiacokon svájci frankban jegyzett kölcsönnel finanszírozta, amely „*lehetővé teszi Önöknek, hogy a jelen szerződésben meghatározott kamatláb előnyeiben részesüljenek*”. A szerződésben az is szerepelt, hogy a hitelt mind svájci frankban (kirovó pénznem), mind euróban (lerovó pénznem) kezelik, két belső elszámolás létrehozásával, amelyek közül az egyiket euróban, a másikat pedig svájci frankban vezetik. Az „árfolyamműveletek” vonatkozásában [omissis] a szerződés kimondta, hogy „*mivel nem nemzetközi hitelügyletről van szó, az e kölcsön jogcímén Önöket terhelő fizetési kötelezettségeket a svájci frankban történő visszafizetés érdekében csak euróban lehet teljesíteni”*. [omissis] Azt a pontosítást is tartalmazta, hogy a hitel összegét, amely magában foglalja az átváltás díjait is, 1 euró/1,5096 svájci frank bázison rögzítették. A szerződés felsorolta a végrehajtandó árfolyamműveleteket, ideértve a kölcsönfelvevő mulasztása esetén a hitelező lehetőségét arra, hogy a svájci frankot egyoldalúan euróval váltsa fel [omissis], és jelezte, hogy az átváltási díjak összege minden ügylet után 1,50%.**[eredeti 3. o.]**

A kezdeti törlesztőrészlet mértéke az első 34 hónapban 1 033,91 euró, majd a következő 266 hónapban 1 695,49 euró volt oly módon, hogy a tőketörlesztés mértéke az euro-svájci frank árfolyam alakulásától függ, mivel a szerződés szerint, ha az árfolyamműveletek a lejáratkor svájci frankban alacsonyabb

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

összeget eredményeznének, akkor a törlesztés „*lelassul*”, és a tőkeösszeg esetlegesen még nem törlesztett része bekerül a tartozás negatív egyenlegébe, ellenkező esetben pedig a hitel törlesztése felgyorsul. Ha a törlesztőrészletek mértéke nem teszi lehetővé a teljes kölcsönösszegnek az eredeti futamidő öt évvel meghosszabbított határidején belüli visszafizetését, akkor a törlesztőrészletek összegét az INSEE által az előző öt évre megállapított fogyasztói árindex mértékéig megemelik. Ha a meghosszabbítás ötödik évének végén még mindig tartozás áll fenn, a törlesztéseket folytatni kell a teljes összeg kiegyenlítéséig.

Az eredetileg 4,1%-os kamatlábat ötévente felül kellett vizsgálni egy [omissis] képlet alkalmazásával, amelynek rögzített eleme 2,25 volt, a másik eleme pedig megegyezett a svájci frank ötéves swapkamatlábának az előző naptári hónapra számított havi átlagával.

A szerződés lehetőséget biztosított a kölcsönfelvevő számára, hogy a kamatláb ötéves felülvizsgálata alkalmával a hosszúlejáratú államkötvények havi átlagkamatának a hátralévő futamidő hosszától függően 2,35%-kal, 2,55%-kal, vagy akár 2,65%-kal növelt értékén alapuló, euróban meghatározott rögzített kamatlábat választva a kirovó pénznem euróra történő módosítása mellett döntsön, vagy egy euróban meghatározott változó kamatlábat válasszon, amely egy rögzített kamatlábon (2,35%) és az euribor havi átlagán alapult.

A szerződéshez két szimulációt mellékeltek: az egyik a 61. részlet esedékességétől kezdődően a kamatláb 2 százalékpontos emelkedésének vagy csökkenésének a törlesztőrészletek összegére kifejtett hatására, a hitel futamidejére és teljes költségére vonatkozik, a második pedig, amely „*a hitelkezelés részeként végrehajtandó árfolyamműveletekkel kapcsolatos információk*” címet viseli, ugyanezen elemek változásait szimulálta az eurónak a svájci frankkal szembeni felértékelődése (1 euró/1,5896 svájci frank), valamint leértékelődése (1 euró/1,4296 svájci frank) esetében.

A bizonyításfelvételt (vizsgálóbíróra bízott nyomozást) követően a BNPPF társaság ellen megtévesztő kereskedelmi gyakorlat miatt 2017. augusztus 29-én büntetőbíróság előtt eljárás indult.

A 2018. február 22-én kelt bírósági végrehajtói okirattal VB és WA többek között a kölcsönszerződésben alkalmazott pénzügyi mechanizmust bevezető kikötések tisztességtelen jellegére hivatkozással a jelen bíróság elé idézte a BNP Paribas társaságot.

A [omissis] tárgyalás-előkészítő bírája 2019. január 23-i végzésében a büntetőeljárásban történő határozathozatalig felfüggesztette az eljárást.

A tárgyalást előkészítő bíró – aki elé kérelmet terjesztettek az iránt, hogy a Cour de cassation (semmítőszék) általi több határozat meghozataláig függesszék fel az eljárást – a jogvitában eldöntendő kérdések között felvetette annak lehetőségét, hogy előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesszenek az Európai Unió Bírósága elé. **[eredeti 4. o.]**

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

VB és WA a 2019. május 20-án [omissis] kézbesített legutóbbi észrevételeikben azt kérte a bíróságtól, hogy [az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából kérdések sorát intézze az Európai Unió Bíróságához].

[omissis] **[eredeti 5. o.]** *[omissis]* **[eredeti 6. o.]** *[omissis]* [az alapeljárás felei által javasolt előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések]

A BNPPF társaság a 2019. május 20-án [omissis] kézbesített legutóbbi észrevételeiben azt kéri, hogy a tribunal de [omissis] ([omissis] bíróság):

- *állapítsa meg, hogy nincs helye az Európai Unió Bírósága elé történő előzetes döntéshozatalra utalásnak;*

- *következésképpen utasítsa el az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az Európai Unió Bíróságához való benyújtása iránt VB és WA által előterjesztett kérelmet;*

[omissis] **[eredeti 7. o.]** [omissis]

A HATÁROZAT INDOKAI

[omissis][a nemzeti eljárásjogi szabályokra vonatkozó megfontolások]

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A. A vonatkozó közösségi jog - általánosságok

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekkel kapcsolatban az 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv – amelyet a francia jogba a code de la consommation (fogyasztóvédelmi törvénykönyv) szerződés idején alkalmazandó változatának L. 132-1. cikke ültetett át – alkalmazásában a közösségi jogban a tényleges érvényesülés elve megköveteli, hogy a bíróság hivatalból vegye figyelembe egy feltétel lehetséges tisztességtelen jellegét (az Európai Unió Bíróságának 2009. április 4-i *Pannon* ítélete, C243/08. sz. ügy), ami a közösségi fogyasztóvédelmi jog egy általánosabb elvének továbbgondolása (az Európai Unió Bíróságának 2016. április 21-i *Radlinger* ítélete, C377/14. sz. ügy), amely kizár minden egyes, a fogyasztóvédelmi rendelkezések tényleges alkalmazását akadályozó eljárási mechanizmust, így például a jogvesztést (lásd például: az Európai Közösségek Bírósága 2002. november 21-i *Cofidis kontra Frédout* ítélete, C-473/00. sz. ügy).

A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése ugyanakkor pontosítja, hogy a „*feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére* **[eredeti 8. o.]** *az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek [helyesen: A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés*

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek].”

Ami a szerződés fő tárgyának vizsgálatát illeti, a külföldi devizákhoz kötött és/vagy abban visszafizetendő kölcsönszerződésekkel kapcsolatban az Európai Unió Bírósága egyfelől megállapította, hogy egy feltétel tisztességtelen jellegének az irányelv 4. cikkének (2) [bekezdésében] előírt vizsgálata alóli kivételt szigorúan kell értelmezni (az Európai Unió Bíróságának 2014. április 30-i *Kásler és társai kontra OTP Jelzálogbank Zrt.* ítélete, C-26/13, 42. pont), másfelől pedig azt, hogy:

„57. A jelen esetben továbbá rá kell mutatni, hogy mivel valamely feltétel tisztességtelen jellege értékelésének kizárása az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással való megfelelésére korlátozódik, e kizárás nem alkalmazható a külföldi pénznemnek az e feltétel alapján a törlesztőrészletek kiszámítására alkalmazandó eladási árfolyama és e pénznemnek a kölcsönszerződés más kikötései alapján a folyósított kölcsönösszeg kiszámítására alkalmazandó vételi árfolyama közötti aszimmetria vitatása esetén.

58. Mindazonáltal e kizárás nem alkalmazható az olyan, a III/2. kikötéshez hasonló feltételekre, amelyek a törlesztőrészletek kiszámítása céljából a kölcsönszerződésben meghatározott külföldi pénznem átváltási árfolyamának meghatározására korlátozódnak, anélkül azonban, hogy bármilyen átváltási szolgáltatást nyújtana a hitelező az említett számítás során, és ennélfogva e feltételek nem tartalmaznak semmilyen »díjazást«, amelynek a hitelező által nyújtott szolgáltatás ellenszolgáltatásaként való megfelelése a tisztességtelen jellege tekintetében nem értékelhető a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében”.

Az *Andriciuc ügyben* (Európai Unió Bírósága, 2017. szeptember 20., C-l86/16. sz. ügy) pontosításra került, hogy ezzel szemben az a feltétel, amelynek értelmében a hitelt ugyanazon külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították (40. pont), főszabály szerint a svájci frankban nyújtott, svájci frankban visszafizetendő kölcsönszerződések esetén a szerződés elsődleges tárgyához tartozik.

Valamely feltétel „*világos és érthető*” jellegére vonatkozóan az Európai Unió Bírósága többek között megállapította (az Európai Unió Bírósága 2018. szeptember 20-i *OTP Bank kontra Ilyés és Kiss ítélete*, C-51/17. sz. ügy, 78. pont), hogy:

„A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak.

E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen **[eredeti 9. o.]** *jelentős – gazdasági következményeit is*." (Kiemelés a kérdést előterjesztő bíróságtól.)

A szankciót illetően az irányelv 6. cikkének rendelkezése szerint „*[a] tagállamok előírják, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket*".

Az eladó vagy a szolgáltató kötelezettségei teljesítésének bizonyítását illetően a fogyasztói hitellel kapcsolatosan az Európai Unió Bírósága megállapította, hogy e bizonyítás az eladó vagy szolgáltató feladata, nem a fogyasztóé (vö.: az Európai Bíróság 2014. december 18-i *Crédit Agricole Consumer Finance kontra Bakkaus* ítélete, C-449/13. sz. ügy).

Az egyértelműség érdekében a vonatkozó közösségi és nemzeti jog részletesebb vizsgálatára az egyes kérdésekkel együtt kerül sor.

B. A BNP Paribas társaság elévülési kifogásáról és a kapcsolódó kérdésekről

Az alperes társaság arra a körülményre hivatkozik [omissis], hogy a kölcsönfelvevők kérelmei „nyilvánvalóan elévültek", és hogy ezáltal nem lehet a kérdéseket előzetes döntéshozatal céljából előterjeszteni.

Ezért ezt a kérdést azon kérdéssel együtt meg kell vizsgálni, hogy esetlegesen szükséges-e a többi kérdést megelőzően e kérdésben is a Bíróság állásfoglalását kérni.

1. A vonatkozó közösségi és nemzeti jogi elemek ismertetése

A közösségi jogon belül a fogyasztókra vonatkozó esetleges határidők megfelelőségének kérdésével az Európai Unió Bírósága többek között a 2002. november 21-i *Cofidis kontra Frédout* ítéletben, C-473/00. sz. ügy, foglalkozott, amelyben kimondta (36. pont), hogy „*az az eljárási szabály, amely megtiltja a nemzeti bíróságnak, hogy az elévülési időt követően hivatalból vagy a fogyasztó által felhozott kifogást követően hivatkozzon egy olyan szerződési feltétel*

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

tisztességtelen voltára, amelynek teljesítését a szolgáltató követeli, túlzottan nehézzé teheti az irányelv által a bíróságra ruházott fogyasztóvédelem alkalmazását olyan jogvitákban, ahol a fogyasztók alperesként jelennek meg".

Az Európai Unió Bírósága a 2015. október 29-i ítéletében (*BBVA S.A. kontra Lopez*, C-8/14. sz. ügy) kimondta, hogy noha egy jelzálogjog érvényesítése iránti eljárás keretében a szerződéses feltételek tisztességtelen jellegére történő hivatkozásra a fogyasztó számára fennálló lehetőség elévülési idejének fennállása önmagában nem ellentétes a közösségi joggal,

„*39. [Meg kell állapítani, hogy a vitatott átmenti rendelkezés – mivel úgy rendelkezik, hogy a jogvesztő határidő a jelen esetben anélkül kezdődik meg, hogy az érintett fogyasztókat személyesen tájékoztatnák arról, hogy az említett törvény hatálybalépése előtt már megindult végrehajtási eljárás keretében kifogás alapjául szolgáló új megtámadási okra hivatkozhatnak – nem olyan jellegű, amely biztosítja e határidő teljeskörű érvényesülését, és tehát a szóban forgó jogszabályi módosítás által elismert új jog tényleges gyakorlását*. **[eredeti 10. o.]**

40. Tekintettel ugyanis az eljárás lefolyására, sajátos jellegére és összetettségére, valamint az alkalmazandó jogszabályra, jelentős veszélye áll fenn annak, hogy az említett határidő anélkül jár le, hogy az érintett fogyasztók ténylegesen és hatékonyan élhetnének jogaikkal bírósági úton, többek között azon oknál fogva, hogy valójában nem ismerik vagy ismerik fel e jogok pontos terjedelmét.”

Egyebekben a Bíróság nagytanácsa (EUB [NT], 2016. december 21-i *Naranjo és társai kontra Cajasur Banco és társai* ítélet, C-154/15) a spanyol *Tribunal Supremo* (legfelsőbb bíróság) azon ítélkezési gyakorlatát vizsgálta, amely számos jelzálogkölcsön-szerződésben szereplő feltétel tisztességtelen jellegének megállapításához fűződő joghatásokat a jogbiztonság elve alapján időben korlátozott oly módon, hogy a határozathozatal időpontja előtt teljesített visszafizetéseket nem lehetett kétségbe vonni. A Bíróság úgy vélte, hogy az ilyen ítélkezési gyakorlat szerinti szabály, amelyet megkülönböztetett az *„észszerű”* mértékű jogvesztő határidőtől, ellentétes az uniós joggal, mivel ahhoz vezet, hogy a fogyasztókat olyan feltételek kötik, amelyeket egyébként tisztességtelennek kellene minősíteni (vö.: 70–75. pont).

A nemzeti jogon belül az alperes társaság [omissis] a jelen bíróság és a cour d’appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) több olyan határozatára hivatkozik, amelyek abban az esetben, ha a keresetet a kölcsönfelvevő indítja meg, a code civil (polgári törvénykönyv) 2224. cikke szerinti ötéves elévülési időt alkalmazzák, és ezt az elévülési időt a hitelajánlat elfogadásának időpontjától kezdődően számítják, így az e bíróságokhoz benyújtott kérelmek elévültek.

Ugyanakkor, az elévülésnek az irányelv alapján benyújtott kérelmekre történő alkalmazhatósága kérdésében a Cour de cassation (semmítőszék) első polgári tanácsa nemrég a következő határozatot hozta (első polgári tanács, *2019. március 13., 17-23.169. sz. fellebbezés [omissis]*

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

„Az elévülésről

[omissis] ***[eredeti 11. o.]*** [omissis]

Mivel azonban a fellebbviteli bíróság helyesen állapította meg, hogy a vitatott feltételek íratlanná minősítésére irányuló kérelmet nem lehet semmisségre alapított kérelemként vizsgálni, így nem vonatkozik rá az ötéves elévülés;[omissis]

Az ítélet ugyanakkor nem foglalkozik a tisztességtelennek nyilvánított kikötés alapján túlfizetett kamat visszatérítésére irányuló kérelmek esetleges elévülésével, így még ha ezt az ítélkezési gyakorlatot is kellene alkalmazni, ez nem oldaná meg teljesen a kérdést. [omissis]

Ami az elévülési idő kezdő időpontját illeti, más területeken az ítélkezési gyakorlat rugalmasabb: így például az első polgári tanács korábbi ítélkezési gyakorlata a banki ügyintézőt terhelő figyelmeztetési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatban megállapítja, hogy a határidő csak akkor kezdődhet meg, amikor az első visszafizetési nehézségek jelentkeznek (első polgári tanács, 2009. július 9. 08-10.820. sz. fellebbezés, Bull. 2009, I., 172. szám). A kereskedelmi ügyekben eljáró tanácsnak a tanácsadási kötelezettségre vonatkozó újabb ítélkezési gyakorlata egyértelműbbé teszi ezt a szabályt az egyszerű kamatos egyösszegű törlesztések, azaz olyan hitelek vonatkozásában, amelyeknél a tőkét a futamidő lejártakor kell visszafizetni (vö.: kereskedelmi tanács, 2019. március 6., 17-22.668. sz. fellebbezés [omissis]; kereskedelmi tanács., 2019. február 13., 17-14.785. sz. fellebbezés [omissis]).

2. A bíróság által előterjesztett kérdések

E kérdéseknek a jogvita megoldásával kapcsolatos relevanciája nyilvánvaló, mivel a kölcsönszerződést 2008-ban kötötték meg, így ha egyrészről az elévülés alkalmazandó, és másrészről az ötéves elévülési idő a szerződés aláírásától kezdődik, a kérelmek elévültek, mivel azokat a keresetben 2016. október 13-án nyújtották be.

Az első kérdés az elévülési időnek a közösségi jog tényleges érvényesülése elvével olyan esetben való összeegyeztethetőségére vonatkozik, amikor a fogyasztó felperesként szerepel: egyes határozatok kimondják, hogy az elévülési idő létezése önmagában nem összeegyeztethetetlen a közösségi joggal, ezzel együtt a konkrét ügy tényállására tekintettel érvénytelennek nyilvánítva a szóban forgó rendelkezést (*BBVA kontra Lopez* ítélet, C-8/14), ugyanakkor mind a *Cofidis* ítélet (C-473/00), mind a nagytanács *Naranjo* ítélete (C-154/15) hangsúlyozza azokat a nehézségeket, amelyeket az ilyen határidők a jogait kevésbé ismerő fogyasztóknak a közösségi jog tényleges érvényesülése és az irányelv által szabályozott azon elv szempontjából okozhatnak, amely szerint a tisztességtelen feltételek nem lehetnek kötelezőek a fogyasztókra.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

Ezenkívül – jóllehet hagyományos megkülönböztetésről van szó – fenntartással kell kezelni az azon esetek közötti különbségtételt, amelyekben a fogyasztó felperesként, illetve amelyekben alperesként szerepel, tekintettel arra, hogy ha a fogyasztó önként **[eredeti 12. o.]** vagy a kötelezettségvállalásai teljesítésére ténylegesen képtelen helyzete miatt abbahagyja a részletek kifizetését, ez egy másik eljárás, vagy egy viszontkereset tárgyát képezi majd.

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Első kérdés: Az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a tényleges érvényesülés elvének fényében értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az elévülési szabályok alkalmazása a következő esetekben: (a) egy feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása, (b) az esetleges visszatérítések esetében, c) amikor a fogyasztó a felperes, és d) amikor a fogyasztó az alperes, ideértve a viszontkeresetet is?

A második kérdés csak az első kérdésre adott részben vagy teljes egészében nemleges válasz esetén merül fel. Ha az elévülést – többek között a BNP Paribas társaság által hivatkozott határozatok alapján, amelyek az elévülés kezdő időpontját a szerződés aláírásának napjában határozzák meg – ezen esetek bármelyikére alkalmazni kell, felmerül e kezdő időpont kérdése.

Mivel ugyanis 25 éves időtartamú szerződésről van szó, a francia jogban pedig az elévülési idő 5 év, fennállhat annak a kockázata, hogy a kölcsönfelvevők egyrészről nincsenek tisztában a jogaikkal, másrészt még az árfolyammal kapcsolatos azon probléma fennállásának sincsenek tudatában, hogy komoly nehézséget okoz, ha az első években stabil árfolyamot például négy vagy öt év után árfolyamesés követi.

[omissis]

Úgyszintén fel kell tehát függeszteni az eljárást, és a következő kérdést az Európai Unió Bírósága elé kell terjeszteni:

Második kérdés Az első kérdésre adandó részben vagy teljes egészében nemleges válasz esetén az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a tényleges érvényesülés elvének fényében értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az elévülés kezdő időpontjaként a hitelajánlat elfogadásának, nem pedig a komoly pénzügyi nehézségek felmerülésének időpontját határozza meg?

C. Annak megállapításáról, hogy a vitatott feltételek a szerződés elsődleges tárgyára vonatkoznak-e, vagy sem

Az alapügy vizsgálata szempontjából relevanciával bír annak megállapítása, hogy a vitatott feltételek a szerződés elsődleges tárgyára vonatkoznak-e, mivel az e

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

kérdésre adandó választól függ a vitatott feltételek tisztességtelen jellegére vonatkozó vizsgálat lehetősége abban az esetben, ha ezek a feltételek „*világosak és érthetőek*”. **[eredeti 13. o.]**

1. A vonatkozó közösségi és nemzeti jogi elemek

A közösségi jogban úgy tűnik, ellentmondás áll fenn egyfelől a 2014. április 30-i *Kásler* ítélet (C-26/13. sz. ügy), másfelől pedig a későbbi ítélkezési gyakorlat, különösen a 2018. szeptember 20-i *OTP Bank* határozat (C-51/17. sz. ügy) és a 2019. március 14-i *Dunai kontra Erste Bank* határozat (C-l18/17. sz. ügy) között.

A fentiekben említetteknek megfelelően a Kásler ítélet ugyanis mindenekelőtt felállította azt az elvet, amely szerint a tisztességtelen feltételekre vonatkozó vizsgálatnak a 4. cikk (2) [bekezdésében] szabályozott szűkítését szigorúan kell értelmezni, majd megjegyezte, hogy:

„57. A jelen esetben továbbá rá kell mutatni, hogy mivel valamely feltétel tisztességtelen jellege értékelésének kizárása az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással való megfelelésére korlátozódik, e kizárás nem alkalmazható a külföldi pénznemnek az e feltétel alapján a törlesztőrészletek kiszámítására alkalmazandó eladási árfolyama és e pénznemnek a kölcsönszerződés más kikötései alapján a folyósított kölcsönösszeg kiszámítására alkalmazandó vételi árfolyama közötti aszimmetria vitatása esetén.

58. Mindazonáltal e kizárás nem alkalmazható az olyan, a III/2. kikötéshez hasonló feltételekre, amelyek a törlesztőrészletek kiszámítása céljából a kölcsönszerződésben meghatározott külföldi pénznem átváltási árfolyamának meghatározására korlátozódnak, anélkül azonban, hogy bármilyen átváltási szolgáltatást nyújtana a hitelező az említett számítás során, és ennélfogva e feltételek nem tartalmaznak semmilyen „díjazást”, amelynek a hitelező által nyújtott szolgáltatás ellenszolgáltatásaként való megfelelése a tisztességtelen jellege tekintetében nem értékelhető a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében.”

Ezzel szemben, a *Dunai* ítélet rámutat (48. pont), hogy:

„*E tekintetben másodsorban emlékeztetni kell arra, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételeket illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az ilyen szerződési feltételek a 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak, tekintve, hogy a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát határozzák meg, és csak akkor mentesülnek a tisztességtelen jellegükre vonatkozó vizsgálat alól, ha az illetékes nemzeti bíróság eseti vizsgálat alapján arra a megállapításra jut, hogy az eladók vagy szolgáltatók azokat világosan és érthetően fogalmazták meg (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat)*”.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

Márpedig úgy tűnik, hogy a *Kásler ítélet* indokolása nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek önmagukban a szigorúan értelmezendő 4. cikk (2) [bekezdése] értelmében vett „*árunak*", „szolgáltatásnak", vagy éppen „*díjazásnak*" minősülnek.

A nemzeti jogra vonatkozóan az első polgári tanács 2019 februárjában hozott néhány **[eredeti 14. o.]** ítéletében *(vö. például: első polgári tanács, 2018. december 12. 17-18.491. sz. fellebbezés)* megállapította, hogy az alapügyben szereplőkhöz hasonló szerződések elsődleges tárgyáról volt szó.

2. A bíróság által előterjesztett kérdés

Mivel a jelen ügyben olyan szerződésről van szó, amelyben a szerződés szerinti összeget a *Kásler* ügyhöz hasonlóan, azonban az *Andriciuc* ügytől (C-186/16) eltérően a nemzeti fizetőeszközben kell visszafizetni, így felmerül az előbbi ítéletben meghatározott elvek érvényességének kérdése.

Még mindig követni kell-e a *Kásler* ítéletben levezett okfejtést, amely szerint úgy tűnik, hogy a kikötés (noha nagyon fontos szerepet tölt be a szerződés rendszerében) nem része a szerződés 4. cikk (2) [bekezdése] szerinti megszorító értelemben vett „elsődleges tárgyának", mivel nem az átváltási díjat (1,5%) vitatják, vagy épp ellenkezőleg, az kell megállapítani, hogy – éppúgy, mint az *OTP* és a *Dunai* ügyben – az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek pusztán e tény folytán a szerződés elsődleges tárgyához tartoznak?

Ezt a kérdést a MiFID irányelv (2004/39) alapján is vizsgálni kell, mivel a *Lantos* ítéletben (Európai Unió Bírósága, 2015. december 3., C-312/14- sz. ügy), majd nem sokkal azután a *Kásler* ítéletben a Bíróság többek között az alábbi indokokkal zárta ki a MiFID irányelvben foglalt kötelezettségeknek a devizaszerződésekkel kapcsolatos alkalmazását:

„56. Ugyanis, a kérdést előterjesztő bíróság által végzendő vizsgálattól függően, e műveletek a kölcsön és a törlesztőrészletek adott devizában (kirovó pénznem) nyilvántartott összegének a nemzeti pénznemre (lerovó pénznem) e deviza vételi, illetve eladási árfolyama alapján történő átváltására korlátozódnak.

57. Az ilyen műveleteknek nincs más funkciójuk, mint hogy a kölcsönszerződésből eredő alapvető fizetési kötelezettségek, azaz a tőke hitelező által történő rendelkezésre bocsátása és a tőke kamatokkal növelt összege adós által történő törlesztése teljesítésének módjául szolgáljanak. E műveletek rendeltetése nem befektetés megvalósítása, mivel a fogyasztó kizárólag fogyasztási cikk vásárlásához vagy szolgáltatás igénybevételéhez szükséges összeghez kíván jutni, és nem – példának okáért – árfolyamkockázat kezelése vagy a devizaárfolyam-spekuláció a célja."

Márpedig, ha most már elfogadott lenne, hogy a kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek az említett szerződés elsődleges

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

tárgyából következnek, felmerülhetne a MiFID irányelvben találhatókhoz hasonló kötelezettségek, különösen a kölcsönfelvevő részére ajánlott termék megfelelőségének értékelésére irányuló kötelezettség ilyen szerződésekkel kapcsolatos alkalmazásának kérdése, még akkor is, ha nehéznek tűnik e szerződéseket pénzügyi termékeknek minősíteni, amint azt a felperesek némelyike láthatóan gondolja.

Az alapügyben vizsgálthoz hasonló kölcsönszerződés a kirovó és a lerovó pénznem közötti paritás alakulására vonatkozó fogadás formáját ölti, amelyben a bank érdekeivel **[eredeti 15. o.]** szemben állnak a kölcsönfelvevő érdekei, és amely spekulációs ügylethez hasonlít (a különbség annyi, hogy a devizákat kölcsönbe vették, nem megvásárolták). Ez annál is inkább érvényes, mivel a szóban forgó szerződés nem csak árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket foglal magában, hanem [omissis] olyan opciókat is, amelyek meghatározott időközönként lehetővé tették a szerződés pénzügyi feltételeinek előre meghatározott feltételek szerinti módosítását.

Másrészt, mivel azok a feltételek, amelyek nélkül a szerződés nem maradhat fenn, általában a szerződés elsődleges tárgyának részét képezik (vö.: *Dunai* ítélet, C-118/17. sz. ügy, 52. pont), a felperesek azon lehetőség fennállására hivatkoznak, hogy a szerződés adott időpontokban euróban meghatározott szerződéssé alakítható, amiből azt a következtetést vonják le, hogy a vitás feltételek nem minősülnek a szerződés „*elsődleges tárgyának*”, mivel a szerződés kifejezetten úgy rendelkezik, hogy nemzeti pénznemben is folytatódhat. Nem tűnik úgy, hogy az Európai Unió Bíróság határozott volna az ilyen feltételeknek az elemzésre kifejtett lehetséges hatásairól.

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni.

<u>Harmadik kérdés:</u> Az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló olyan kikötések, amelyek többek között akként rendelkeznek, hogy a svájci frank a kirovó pénznem, az euró pedig a lerovó pénznem, és amelyek hatására a kölcsönfelvevő viseli az árfolyamkockázatot, a szerződésnek a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) [bekezdése] értelmében vett elsődleges tárgyához tartoznak-e, amennyiben nem vitatott az átváltási díjak összege, és vannak olyan kikötések, amelyek adott időpontokban lehetőséget biztosítanak a kölcsönfelvevő számára, hogy előre meghatározott képlet szerint éljen az euróra történő átváltás lehetőségével?

<u>D. A feltétel „világos és érthető” jellegének értékeléséről</u>

A feltétel „világos és érthető” jellegének értékelése elengedhetetlen a jogvita megoldása szempontjából azokban az esetekben, amikor a vitatott feltételek a szerződés elsődleges tárgyának részét képezik, de az ezzel ellentétes esetben is, mivel az eladó vagy szolgáltató „világos és érthető” információk közlésére

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

irányuló kötelezettségét a jelentős egyenlőtlenség fennállásának vagy hiányának értékelése során figyelembe kell venni.

[omissis] **[eredeti 16. o.]** [omissis]

1. A kölcsönfelvevővel közlendő információkról (az árfolyamkockázatra vonatkozó konkrét figyelmeztetés, szimulációk, valamint azok az esetleges kritériumok, amelyeket ez utóbbiaknak tiszteletben kell tartaniuk)

a) A közösségi és a nemzeti jog elemei

A közösségi jog vonatkozásában az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy egy feltétel a 93/13 irányelv értelmében akkor „világos és érthető", ha megfelel többek között az Európai Unió Bírósága által a 2018. szeptember 20-i *OTP Bank kontra Ilyés és Kiss határozatában (*C-51/17. sz. ügy) felidézett szigorú feltételeknek:

„73. E tekintetben a devizában nyilvántartott kölcsönszerződésekkel összefüggésben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy 93/13 irányelv 4. cikkének (2)bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

74. Az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló, külföldi pénznemben meghatározott kölcsönök kapcsán hangsúlyozni kell, hogy – amint arra az Európai Rendszerkockázati Testület a devizahitelezésről szóló, 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. sz. ajánlásában (HL 2011. C 342., 1. o.) rámutatott – a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (A. ajánlás – A kölcsönfelvevők kockázattudatossága, 1. pont) (2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 49. pont).

75. Közelebbről, a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönnel összefüggő kockázatokra (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 50. pont).

Anonimizált változat

76. Végül, mint azt a 93/13 irányelv huszadik preambulumbekezdése is kiemeli, a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről ***[eredeti 17. o.]*** *a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás ugyanis alapvető jelentőségű a fogyasztó számára annak eldöntéséhez, hogy szándékában áll-e az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva az eladóval vagy a szolgáltatóval szerződéses kapcsolatba lépni (lásd ebben az értelemben: 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).*

77. A jelen ügyben az eddigiekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy figyelembe vegye különösen azt, hogy a szóban forgó kölcsönszerződés tartalmazza a „Kockázatfeltáró nyilatkozat" című, a jelen ítélet 19. pontjában szövege szerint ismertetett 10. pontot, együtt értelmezve az e szerződés megkötését megelőzően szolgáltatott esetleges további tájékoztatással. Ez utóbbi tekintetében a Bíróság rendelkezésére álló adatokból kitűnik, hogy a kölcsönfelvevők kaptak többek között olyan iratot, amely az árfolyamkockázattal kapcsolatos további tájékoztatást tartalmazott, és amelyben konkrét számítási példák szerepeltek az abban az esetben fennálló kockázatra vonatkozóan, ha a forint a svájci frankhoz képest leértékelődik; mindezt ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

78. A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, ***hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is."*** (Kiemelés és a karakterek kivastagítása a kérdést előterjesztő bíróságtól.)

A belső jogra vonatkozóan, a „Helvet Immo" szerződésekkel összefüggésben, amelyekhez nem mellékeltek szimulációt, a Cour de cassation (semmítőszék) többek között a következő határozatokat hozta:

Első polgári tanács, 2018. május 3., 17-13.593. sz. fellebbezés[omissis]

[omissis] **[eredeti 18. o]** *[omissis]* [az ítélet kivonata]

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

Ugyanebben az értelemben: első polgári tanács, 2019. február 20., 17-31.065. sz. fellebbezés [omissis] [az ítélet kivonata]

Azon ajánlatokkal kapcsolatban, amelyekhez szimulációt mellékeltek, az első polgári tanács többek között a következő határozatot hozta:

Első polgári tanács, 2018. december 12., 17-18.491. sz. fellebbezés

[omissis] **[eredeti 19. o.]** *[omissis]* [az ítélet kivonata]

b) A bíróság által előterjesztett kérdések

A Cour de cassation (számvevőszék) első polgári tanácsa a 2019. február 20-án hozott ítéleteiben, amelyekben helybenhagyta a Cour d'appel (fellebbviteli bíróság) elemzését, megállapította, hogy a szóban forgó feltételek az olyan szerződésekben, amelyekben nem szerepelt szimuláció, az alábbi okokból „*világosak és érthetőek*":

- az előzetes hitelajánlat részletezi a futamidő alatt megvalósításra kerülő árfolyamműveleteket, és pontosítja, hogy az euró/svájci frank átváltási árfolyamként az árfolyamműveletet meghatározó esemény előtt két munkanappal az Európai Központi Bank honlapján közzétett árfolyamot kell alkalmazni;

- az ajánlatban szerepel, hogy a kölcsönfelvevő a svájci frankról euróra és az euróról svájci frankra történő átváltással kapcsolatos műveleteket a kölcsön működtetéséhez és törlesztéséhez szükségesnek fogadja el, és hogy a hitelező váltja át a hitel járulékos költségeinek megfizetése után az euróban meghatározott havi törlesztőrészletek egyenlegét svájci frankra;

- az ajánlat rámutat arra, hogy ha az árfolyamművelet az esedékességkor svájci frankban alacsonyabb törlesztési összeget eredményez, akkor a tőketörlesztés lelassul, és a tőkeösszeg esetlegesen még nem törlesztett része bekerül a tartozás svájci frankban meghatározott negatív egyenlegébe; arra, hogy a kölcsön tőkeösszegének törlesztése a havi törlesztések folyamán alkalmazott átváltási árfolyam változásaitól, emelkedésétől vagy csökkenésétől függően alakul, továbbá arra, hogy e változások a tőketörlesztés időtartamának meghosszabbításához vagy lerövidüléséhez vezethetnek, és adott esetben módosíthatják a törlesztéssel járó teljes terhet;

- az „euróban történő belső elszámolás" és a „svájci frankban történő belső elszámolás" című pontok részletezik az egyes elszámolásokban jóváírt, illetve terhelt egyes esedékes törlesztésekkor végrehajtott műveleteket, és a szerződés átlátható módon kifejti a külföldi pénznem átváltásának konkrét mechanizmusát;

Azon szerződések vonatkozásában, amelyekhez szimulációt mellékeltek, a következő indokra is hivatkoztak: **[eredeti 20. o]**

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

- a hitelajánlathoz számadatokat tartalmazó szimulációt mellékeltek, amely lehetővé teszi az árfolyam-ingadozásnak a felvett tőkére és ennek eredményeként a hitelidőre kifejtett hatása értékelését.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy ezekben az ügyekben az első polgári tanács mellett működő főtanácsnok a jelen bíróság által az *OTP* ítéletet megelőzően elfogadott ítélkezési gyakorlattal egyetértésben a következő véleményt fogalmazta meg:

„Úgy látom, hogy az ítéletek két csoportja közötti ezen eltérést elég jelentős ahhoz, hogy a bíróság határozatának megfelelően indokolja a két helyzet eltérő kezelését.

Ugyanis kitűnik számomra, hogy ezen előbbi ítéletek az utóbbiakkal ellentétben figyelmen kívül hagyják a korábban megkötött szerződésekre alkalmazandó 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésében szereplő egyértelműségi és érthetőségi kritériumoknak az uniós bíróság általi értelmezését, amennyiben kizárólag a hitelajánlat kikötéseire és az előzetes törlesztési táblázatra tekintettel megállapították, hogy a vitatott feltétel lehetővé tette a fogyasztó számára, hogy felbecsülje a pénzügyi kötelezettségeit érintő gazdasági következményeket.

Noha ugyanis alaki és nyelvtani szempontból meg lehet állapítani, hogy a szerződéses rendelkezéseket az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztók fel tudják fogni, önmagukban e rendelkezések mégsem teszik lehetővé számukra, hogy kellő mértékben felmérjék az árfolyam-ingadozás azon kockázatait, amelyek abban az esetben fenyegetik őket, ha jövedelmeiket a visszafizetés pénznemében, nem pedig a külföldi kirovó pénznemben szerzik.

Ezzel szemben amennyiben ugyanez a fogyasztó az árfolyamváltozásokra vonatkozóan számszerűsített példákkal ellátott szimulációt kap, képes felismerni, hogy milyen gazdasági következményekkel jár a törlesztés hazai pénznemének leértékelődése a külföldi devizához képest.”

A legmagasabb szintű francia bíróság e határozatai, valamint a főtanácsnok által ugyanezen bíróság előtt kifejtett, e határozatokkal részben ellentétes vélemény a bíróság számára komoly értelmezési nehézségeket eredményez egy olyan jogvitában, amely csak a tribunal de Paris (párizsi bíróság) kilencedik polgári tanácsa előtt több mint ezer ügyet érint.

Az „*árfolyamkockázat*” kifejezés ugyanis – függetlenül attól, hogy szerepel-e szimuláció vagy sem – egyáltalán nem jelenik meg az ajánlatban. [omissis]

Az ehhez legközelebbi említése [omissis] az „*Árfolyamműveletek*” című pontban szerepel, amely a végül bekövetkezett helyzettel ellentétes esetre vonatkozik, vagyis arra, amikor a kölcsönfelvevő jövedelmeit már nem euróban kapja, eurót kell vásárolnia a kölcsön törlesztése érdekében, és így viselnie kell ezt a kockázatot.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

Ki lehet még emelni az ajánlat egy másik részében található említéseket is [omissis], amelyek szerint ha „*az árfolyamművelet az esedékességkor svájci frankban alacsonyabb törlesztési összeget eredményez*”, akkor a tőketörlesztés „*lelassul*”. **[eredeti 21. o.]**

Márpedig úgy tűnik, hogy a közösségi ítélkezési gyakorlat nem csak azt írja elő, hogy a szerződésben és a dokumentumokban foglalt információkból következtetni lehessen az árfolyamkockázat fennállására és hatására – amit a Cour de cassation (semmítőszék) láthatóan elegendőnek tekintett –, de azt is, hogy e kockázatokat egyértelműen ki kell fejteni ahhoz, hogy a konkrétan e területen szakértelemmel rendelkező bírákon és igazságügyi alkalmazottakon kívül az átlagos szakértelemmel és figyelemmel rendelkező fogyasztók számára is érthetőek legyenek.

Az *Andriciuc* ítélet (2017. szeptember 20., C-186/16. sz. ügy) kimondta, hogy:

„A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.”

Az Európai Unió Bírósága a 2018. szeptember 20-i *OTP Bank kontra Ilyés és Kiss* ítéletében (C-51/17. sz. ügy) azokat a jelentős pontosításokat tette, hogy ezek a konkrét követelmények magukban foglalják, hogy:

„74. […] a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam ***fizetőeszköze súlyos leértékelődésének*** *és* ***a külföldi kamatlábak emelkedésének*** *a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására”;*

75. [a fogyasztónak] egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönnel összefüggő kockázatokra. (Kiemelés és a karakterek kivastagítása a kérdést előterjesztő bíróságtól.)

Jóllehet az OTP ügyben a kölcsönfelvevők „*kockázatfeltáró tájékoztatást*" kaptak (77. pont), erre a jelen ügyben nem került sor. Az ajánlat – a fent említett ponttól eltekintve –nem tartalmazza a „*kockázat*", vagy bármely ezzel egyenértékű olyan kifejezést, mint „*veszély*" vagy „*nehézség*", amely figyelmeztethetné az átlagos fogyasztót a svájci frank kedvezőtlen árfolyamváltozásainak azon következményeire, amelyek akkor következnek be, ha jövedelmét euróban kapja. **[eredeti 22. o.]**

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Negyedik kérdés: A közösségi jog hatékony érvényesülésének elve alapján értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló egy vagy több feltételt azzal az indokkal nyilvánít az irányelv értelmében „világosnak és érthetőnek", hogy:

- az előzetes hitelajánlat részletezi a kölcsön futamideje alatt megvalósításra kerülő árfolyamműveleteket, és pontosítja, hogy az euró/svájci frank átváltási árfolyamként az árfolyamműveletet meghatározó esemény előtt két munkanappal az Európai Központi Bank honlapján közzétett árfolyamot kell alkalmazni;

- az ajánlatban szerepel, hogy a kölcsönfelvevő a svájci frankról euróra és az euróról svájci frankra történő átváltással kapcsolatos műveleteket a hitel működtetéséhez és törlesztéséhez szükségesnek fogadja el, és hogy a hitelező váltja át a hitel járulékos költségeinek megfizetése után az euróban meghatározott havi törlesztőrészletek egyenlegét svájci frankra;

- az ajánlat rámutat arra, hogy ha az árfolyamművelet az esedékességkor svájci frankban alacsonyabb törlesztési összeget eredményez, akkor a tőketörlesztés lelassul, és a tőkeösszeg esetlegesen még nem törlesztett része bekerül a tartozás svájci frankban meghatározott negatív egyenlegébe; arra, hogy a kölcsön tőkeösszegének törlesztése a havi törlesztések folyamán alkalmazott átváltási árfolyam változásaitól, emelkedésétől vagy csökkenésétől függően alakul, továbbá arra, hogy e változások a tőketörlesztés időtartamának meghosszabbításához vagy lerövidüléséhez vezethetnek, és adott esetben módosíthatják a törlesztéssel járó teljes terhet;

- az „euróban történő belső elszámolás" és a „svájci frankban történő belső elszámolás" című pontok részletezik az egyes elszámolásokban jóváírt, illetve terhelt egyes esedékes törlesztésekkor végrehajtott műveleteket, és a szerződés átlátható módon kifejti a külföldi pénznem átváltásának konkrét mechanizmusát;

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

és annak ellenére, hogy az ajánlat nem tartalmaz többek között sem az „árfolyamkockázatra” – amelyet a kirovó pénznemben szerzett jövedelem hiányában a kölcsönfelvevő visel –, sem a „kamatkockázatra” vonatkozó kifejezett hivatkozást?

Abban az esetben, ha e negyedik kérdésre igenlő választ kell adni, felmerül még egyes ügyekben – így a jelen ügyben is – az ajánlatokhoz mellékelt szimulációk, különösen az ezen elemek változásait az eurónak a szerződés időtartama alatt a svájci frankkal szembeni felértékelődése, valamint leértékelődése esetére előrejelző, „a *hitelkezelés részeként végrehajtandó árfolyamműveletekkel kapcsolatos információk*” címet viselő szimuláció hatásának kérdése [omissis]. Úgy tűnik, a jelen ügy irataiban nem szerepelnek ezek az szimulációk (holott a szerződést olyan időpontban kötötték, amikor általában ezeket már mellékelni szokták).

Az főtanácsnok a jelen bíróság által az *OTP* ítélet (C-51/17. sz. ügy) előtt elfogadott ítélkezési gyakorlatnak a fent említett ügyekben történő alkalmazásával ugyanis elismerte, hogy ez a szimuláció önmagában elegendő volt ahhoz, hogy az ezen ítéletben meghatározott feltételek teljesüljenek. **[eredeti 23. o.]**

Ugyanakkor, noha vitathatatlan, hogy ezek az adatok – többek között a hitel időtartama és a teljes költsége – hasznos kiegészítést alkotnak a szerződésekhez, amelyekben nem szerepelnek ezek az információk, mindenekelőtt meg kell említeni, hogy még ezek a szimulációk sem alkalmaznak olyan szóhasználatot, amely figyelmeztetné a kölcsönfelvevőket az *OTP* ítéletnek (C-51/17. sz. ügy) többek között a 74., 75. és 77. pontjában foglalt „*kockázatok*”, „*veszélyek*” vagy „*nehézségek*” fennállásáról.

Az árfolyamokról szóló szimuláció rendkívül semleges címe („*a hitelkezelés részeként végrehajtandó árfolyamműveletekkel kapcsolatos információk*”) egyébként csak arra világít rá, hogy a kérdéses oldal az előző oldallal ellentétben (*a hitel kamatának alakulására vonatkozó szimuláció*) az árfolyam-ingadozásra vonatkozó szimulációkat foglalja magában [omissis]).

[omissis]

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Ötödik kérdés: Abban az esetben, ha a negyedik kérdésre igenlő választ kell adni, a közösségi jog hatékony érvényesülésének elve alapján értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló egy vagy több feltételt arra tekintettel nyilvánít az irányelv értelmében „világosnak és érthetőnek”, hogy egy eredetileg 25 éves időtartamú szerződésben a negyedik kérdésben említett elemek kizárólag a lerovó pénznemnek a kirovó pénznemhez képest 5,29%-os leértékelődésére vonatkozó szimulációval egészülnek ki, anélkül hogy a továbbiakban megjelenne a „kockázat” vagy a „nehézség” kifejezés?

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

2. A büntetőeljárás elemei, így többek között a képzési dokumentumok és tájékoztatók szerepe, valamint a bizonyítási teher

a) A közösségi jog és a nemzetközi jog elemei

A közösségi jogra vonatkozóan megállapították, hogy egy feltétel tisztességtelen jellegét „a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre" tekintettel kell értékelni **[eredeti 24. o.]** (az Európai Unió Bíróságának 2018. szeptember 20-i *OTP Bank kontra Ilyés és Kiss ítélete*, C--51/17. sz. ügy, 83. pont).

Egyébként ugyanezen ítélet rámutatott arra, hogy „*a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak*". (74. pont).

Ez a megfogalmazás azt sugallja, hogy a feltétel világos és érthető jellegének bizonyítása az eladót vagy a szolgáltatót terheli, azonban úgy tűnik, az Európai Unió Bírósága ebben a kérdésben nem foglalt egyértelműen állást.

Ezzel szemben egy, a fogyasztói hitelhez közeli témában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2008/48/EK irányelv (vö.: Európai Unió Bírósága 2014. december 18-i *CA CF kontra Bakkaus ítélet*, C-449/13, 27–32. pont, és különösen a 28. pont) alapján a hitelező kötelezettségeire vonatkozó bizonyítási teher az irányelv alkalmazásában ez utóbbira hárul, aki az ezzel kapcsolatos bizonyítékot köteles megőrizni.

A nemzeti jogra vonatkozóan emlékeztetni kell arra, hogy a bizonyításfelvétel eredményeként két vizsgálóbíró 2017. augusztus 29-i végzésében [omissis] megállapította, hogy a BNPPF társasággal szemben „*elegendő bizonyíték*" áll rendelkezésre ahhoz, hogy éppen (a fogyasztóvédelmi törvénykönyv L.121-2. cikkének alkalmazandó szövegébe átültetett 2005/29/EK irányelv szerinti) árfolyamkockázattal kapcsolatos megtévesztő kereskedelmi gyakorlat miatt a bűnössége megállapítható legyen.

Az ügyészség számos polgári ügyben olyan [omissis] anyagokat terjesztett elő, amelyek például arra utaltak, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó figyelmeztetéseket eltávolították a bank belső képzési dokumentumaiból, és hogy a kereskedelmi kommunikáció az árfolyamkockázatok fennállásának lekicsinyítésére, egyenesen tagadására irányult.

A Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) viszont többek között a 2017. január 6-i ítéletében (RG, 15/14128. sz. ügy) [omissis] úgy ítélte meg, hogy nem sikerült bizonyítani azt, hogy e dokumentumokat és prospektusokat nem a vagyonkezelési tanácsadó iroda, hanem a bank adta át a kölcsönfelvevők részére, ezért ezeket e bíróság nem vette figyelembe.

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

b) A bíróság által előterjesztett kérdések

A hatodik kérdés a bizonyítási teherre vonatkozik, mivel vitatott néhány olyan információ közlése, amelyek befolyásolhatják a vitatott feltételek „világos és érthető" jellegét.

Hatodik kérdés: Az eladót illetve a szolgáltatót, vagy pedig a fogyasztót terheli-e valamely feltételnek a **93/13 irányelv értelmében vett „világos és érthető" jellegére vonatkozó– a szerződéskötés körülményeire is kiterjedő – bizonyítás? [eredeti 25. o.]**

E keretek meghatározását követően felmerül a kérdés, hogy az eladóra vagy szolgáltatóra hárul-e a „szerződéskötés körülményei" körébe tartozó értékesítési módszerekkel kapcsolatos tények (a korábbi munkavállalók tanúvallomásai, szórólapok, képzési anyagok…) bizonyító erejének bizonyítása.

A Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) által többek között a 2017. január 6-i ítéletében elfogadott indokolás szerint a felpereseknek kell a banki értékesítőknek és a közvetítőknek szóló marketinganyagok meglétén túlmenően azt bizonyítaniuk, hogy a szóban forgó tájékoztatás nekik szólt – tekintve, hogy az ilyen típusú kommunikáció általában szóbeli –, és azt is, hogy e tájékoztatást a közvetítő (befektetési tanácsadó, vagy más) helyett inkább a bank adta át részükre.

Márpedig a franciaországi tribunal de grande instance (általános hatáskörű elsőfokú bíróság) előtt folyamatban lévő polgári eljárásokban elsősorban a bíróságok munkaterheihez kapcsolódó okokból igen ritka, hogy feleket vagy tanúkat hallgassanak meg, így ilyen bizonyítékot gyakorlatilag nagyon nehéz, akár lehetetlen szolgáltatni.

Egy másik érvelés abból áll, hogy ezekhez a tényekhez az az egyszerű vélelem kapcsolódik, hogy az e dokumentumokban található információkat– akár szóban – közölték a kölcsönfelvevőkkel, és másfelől az, hogy irreleváns az a körülmény, hogy az információkat egy vagyonkezelési tanácsadó vagy más közölte-e, mivel az eladónak vagy szolgáltatónak kell az általa választott közvetítőkért felelősséget vállalnia.

Ugyanis az eladónak vagy szolgáltatónak kell e termékek értékesítési csatornáit irányítani, függetlenül attól, hogy a közvetítők választásáról vagy a tágabb értelemben vett kereskedelmi kommunikációról van szó, és ő rendelkezhet arra vonatkozó bizonyítékokkal (például a problematikus prospektusok visszavonásának elrendelésével), hogy a felperesek által szolgáltatott adatokat valójában nem, vagy a szerződés megkötésének időpontjában már nem használták fel.

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

<u>Hetedik kérdés:</u> Ha a feltétel világos és érthető jellegére vonatkozó bizonyítás az eladót vagy a szolgáltatót terheli, a 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az értékesítési módszerekkel kapcsolatos dokumentumok birtokában megállapítja, hogy a kölcsönfelvevők kötelezettsége annak bizonyítása egyrészt, hogy az e dokumentumokban foglalt információk nekik szóltak, másrészt, hogy a banktól kapta ezeket, vagy éppen ellenkezőleg, ezen irányelv ezekhez az adatokhoz azon vélelem kapcsolását írja elő, amely szerint az e dokumentumokban szereplő információkat – akár szóban – közölték a kölcsönfelvevőkkel, ezen egyszerű vélelem megdöntése pedig az eladó vagy a szolgáltató – aki az általa választott közvetítők által közölt információkért felel – feladata? [eredeti 26. o.]

<u>E. A jelentős egyenlőtlenség fogalmáról</u>

Így tehát a bíróság feladata annak vizsgálata, hogy jelentős egyenlőtlenség áll-e fenn azokban az esetekben, amelyekben (a) a vitatott feltételek nem tartoznak a szerződés elsődleges tárgyához, vagy (b) noha a szerződés elsődleges tárgyához tartoznak, a szövegük nem „világos és érthető”.

1. <u>A vonatkozó közösségi jog és a nemzetközi jog elemei</u>

A felek jogai és kötelezettségei között fennálló „jelentős egyenlőtlenség” fennállását akkor is vizsgálni kell, ha a bíróság megállapította, hogy a kikötés nem „világos és érthető”, vagyis az a körülmény, hogy a feltétel nem világos és érthető, nem elegendő a jelentős egyenlőtlenség fennállásának körvonalazásához, de egyike a figyelembe veendő tényeknek (vö. implicit módon: az Európai Unió Bíróságának *Lupean* végzése, C-119/17. sz. ügy).

Az ilyen egyenlőtlenség fennállásának vizsgálata során a „szakértelmet és ismereteket”, valamint azokat az egyenlőtlenségeket kell figyelembe venni, amelyek csak a szerződés teljesítése során válnak nyilvánvalóvá (az Európai Unió Bíróságának 2017. szeptember 20-i *Andriciuc ítélete*, C-186/16. sz. ügy, 54. pont).

Az Európai Unió Bírósága többek között pontosította, hogy:

„56. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapeljárás valamennyi körülményére, és különösen az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak a lehetséges árfolyam-ingadozásokkal és a külföldi pénznemben folyósított kölcsönben rejlő kockázatokkal kapcsolatos szakértelmére és ismereteire tekintettel megvizsgálja, hogy először is tiszteletben tartották-e a jóhiszeműség követelményét, és másodszor, hogy fennáll-e a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett jelentős egyenlőtlenség.

57. Ugyanis azon kérdés kapcsán, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló feltétel a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára, <u>a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az eladó vagy a</u>

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy az utóbbi az egyedi tárgyalást követően elfogadja az érintett feltételt (lásd ebben az értelemben: 2013. március 14-i Aziz ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 68. és 69. pont)".

Tekintettel a vitatott feltételek „világos és érthető" jellegével kapcsolatos álláspontjára, a Cour de cassation (semmítőszék) e kérdésben nem foglalt állást. **[eredeti 27. o.]**

2. A bíróság kérdése

Vitathatatlan [omissis], [hogy] a bank a fogyasztóhoz képest jelentékenyebb eszközökkel bír a gazdasági folyamatok és az árfolyamkockázat előrejelzéséhez.

A jelen szerződésben részben mindegyik fél viseli az árfolyamkockázatot: a bank számára előnyös, ha a svájci frank árfolyama emelkedik, és hátrányos ennek ellenkezője.

Ugyanakkor egyenlőtlenség állhat fenn az árfolyamkockázatnak való kitettség terén: a BNP társaság csak a kölcsönösszeg mértékéig érintett (legrosszabb esetben az történhet, hogy az ötödik év végén a fennmaradó teljes összeget egyetlen euróból visszafizetik…), míg a kölcsönvevő kockázata ily módon nem korlátozott, még azon rendkívül vitatott értelmezés elfogadása esetén sem, amely szerint a törlesztés teljes összegét a kiterjesztett időtartam maximalizálja. Ezt az egyenlőtlenséget súlyosbítja az a tény, hogy a bank annál több kamathoz jut, minél későbbi a törlesztés.

Egyébként a szerződés felépítése és a fennálló változók száma miatt a bíróság számára lehetetlen az árfolyam- és kamatváltozások következményeinek és valószínűségeinek modellezése.

Ezzel szemben a fogyasztó lehetséges haszna az első öt évben törlesztett összegek levonása után a kölcsöntőkére korlátozódik. A bank állítása szerint a kölcsönfelvevők emellett kedvező kamatban is részesültek.

Az eljárást tehát fel kell függeszteni, és a következő kérdést kell az Európai Unió Bírósága elé terjeszteni:

Nyolcadik kérdés: Tekintettel arra, hogy egyfelől az eladó vagy a szolgáltató a fogyasztóhoz képest jelentékenyebb eszközökkel bír az árfolyamkockázat előrejelzéséhez, másfelől az eladó vagy szolgáltató korlátozott kockázatot visel, míg a fogyasztó nem, jelentős egyenlőtlenség fennállása körvonalazható-e az alapügyben vizsgálthoz hasonló olyan szerződés esetében, amelyben mind a két fél viseli az árfolyamkockázatot?

[omissis]

A FENTI INFOKOK ALAPJÁN:

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

A Tribunal [omissis] ([omissis] bíróság) **[eredeti 28. o.**

Az eljárást az Európai Unió Bírósága által a következő kérdések tárgyában történő döntéshozatalig **FELFÜGGESZTI**

<u>Első kérdés:</u> Az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a tényleges érvényesülés elvének fényében értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az elévülési szabályok alkalmazása a következő esetekben: (a) egy feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása, (b) az esetleges visszatérítések esetében, c) amikor a fogyasztó a felperes, és d) amikor a fogyasztó az alperes, ideértve a viszontkeresetet is?

<u>Második kérdés:</u> Az első kérdésre adandó részben vagy teljes egészében nemleges válasz esetén az alapügyhöz hasonló ügy körülményei között a tényleges érvényesülés elvének fényében értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az elévülés kezdő időpontjaként a hitelajánlat elfogadásának, nem pedig a komoly pénzügyi nehézségek felmerülésének időpontját határozza meg?

<u>Harmadik kérdés:</u> Az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló olyan kikötések, amelyek többek között akként rendelkeznek, hogy a svájci frank a kirovó pénznem, az euró pedig a lerovó pénznem, és amelyek hatására a kölcsönfelvevő viseli az árfolyamkockázatot, a szerződésnek a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) [bekezdése] értelmében vett elsődleges tárgyához tartoznak-e, amennyiben nem vitatott az átváltási díjak összege, és vannak olyan kikötések, amelyek adott időpontokban lehetőséget biztosítanak a kölcsönfelvevő számára, hogy előre meghatározott képlet szerint éljen az euróra történő átváltás lehetőségével?

<u>Negyedik kérdés:</u> A közösségi jog hatékony érvényesülésének elve alapján értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló egy vagy több feltételt azzal az indokkal nyilvánít az irányelv értelmében „világosnak és érthetőnek", hogy:

- az előzetes hitelajánlat részletezi a kölcsön futamideje alatt megvalósításra kerülő árfolyamműveleteket, és pontosítja, hogy az euró/svájci frank átváltási árfolyamként az árfolyamműveletet meghatározó esemény előtt két munkanappal az Európai Központi Bank honlapján közzétett árfolyamot kell alkalmazni;

- az ajánlatban szerepel, hogy a kölcsönfelvevő a svájci frankról euróra és az euróról svájci frankra történő átváltással kapcsolatos műveleteket a hitel működtetéséhez és törlesztéséhez szükségesnek fogadja el, és hogy a hitelező váltja át a hitel járulékos költségeinek megfizetése után az euróban meghatározott havi törlesztőrészletek egyenlegét svájci frankra;

Anonimizált változat

MUNKADOKUMENTUM

- az ajánlat rámutat arra, hogy ha az árfolyamművelet az esedékességkor svájci frankban alacsonyabb törlesztési összeget eredményez, akkor a tőketörlesztés lelassul, és a tőkeösszeg esetlegesen még nem törlesztett része bekerül a tartozás svájci frankban meghatározott negatív egyenlegébe; arra, hogy a kölcsön tőkeösszegének törlesztése a havi törlesztések folyamán alkalmazott átváltási árfolyam változásaitól, emelkedésétől vagy csökkenésétől függően alakul, továbbá arra, hogy e változások a tőketörlesztés időtartamának meghosszabbításához vagy lerövidüléséhez vezethetnek, és adott esetben módosíthatják a törlesztéssel járó teljes terhet;

- az „euróban történő belső elszámolás" és a „svájci frankban történő belső elszámolás" című pontok részletezik az egyes elszámolásokban jóváírt, illetve terhelt egyes esedékes törlesztésekkor végrehajtott műveleteket, és a szerződés átlátható módon kifejti a külföldi pénznem átváltásának konkrét mechanizmusát; és annak ellenére, hogy az ajánlat nem tartalmaz többek között sem az „árfolyamkockázatra" – amelyet a kirovó pénznemben szerzett jövedelem hiányában a kölcsönfelvevő visel –, sem a „kamatkockázatra" vonatkozó kifejezett hivatkozást?

<u>Ötödik kérdés:</u> Abban az esetben, ha a negyedik kérdésre igenlő választ kell adni, a közösségi jog hatékony érvényesülésének elve alapján értelmezett 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az alapügyben vizsgáltakhoz hasonló egy vagy több olyan feltételt arra tekintettel nyilvánít az irányelv értelmében „világosnak és érthetőnek", hogy egy eredetileg 25 éves időtartamú szerződésben a negyedik kérdésben említett elemek kizárólag a kirovó pénznemnek a lerovó pénznemhez képest 5,37%-os leértékelődésére vonatkozó szimulációval egészülnek ki, anélkül hogy a továbbiakban megjelenne a „kockázat" vagy a „nehézség" kifejezés?

<u>Hatodik kérdés:</u> Az eladót illetve a szolgáltatót, vagy pedig a fogyasztót terheli-e valamely feltételnek a 93/13 irányelv értelmében vett „világos és érthető" jellegére vonatkozó – a szerződéskötés körülményeire is kiterjedő – bizonyítás?

<u>Hetedik kérdés:</u> Ha a feltétel világos és érthető jellegére vonatkozó bizonyítás az eladót vagy a szolgáltatót terheli, a 93/13 irányelvvel ellentétes-e az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely az értékesítési módszerekkel kapcsolatos dokumentumok birtokában megállapítja, hogy a kölcsönfelvevők kötelezettsége annak bizonyítása egyrészt, hogy az e dokumentumokban foglalt információk nekik szóltak, másrészt, hogy a banktól kapta ezeket, vagy éppen ellenkezőleg, ezen irányelv ezekhez az adatokhoz azon vélelem kapcsolását írja elő, amely szerint az e dokumentumokban szereplő információkat – akár szóban – közölték a kölcsönfelvevőkkel, ezen egyszerű vélelem megdöntése pedig az eladó vagy a szolgáltató – aki az általa választott közvetítők által közölt információkért felel – feladata?

MUNKADOKUMENTUM

Anonimizált változat

<u>Nyolcadik kérdés:</u> Tekintettel arra, hogy egyfelől az eladó vagy a szolgáltató a fogyasztóhoz képest jelentékenyebb eszközökkel bír az árfolyamkockázat előrejelzéséhez, másfelől az eladó vagy szolgáltató korlátozott kockázatot visel, míg a fogyasztó nem, jelentős egyenlőtlenség fennállása körvonalazható-e az alapügyben vizsgálthoz hasonló olyan szerződés esetében, amelyben mind a két fél viseli az árfolyamkockázatot? [eredeti 29. o.]

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM

Anonimizált változat